

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

R. Klumpes (GL), R.M.L. Nelisse (VVD), A.H.K. van Viegen (PvdD), W.M. Bakx (50PLUS), M.A.C. de Haan (CDA), W.A. Minderhout (PvdA), F.J. Hoogendam (SP), M. Çelik (DENK) en L.J.M.W. Neijenhuis (D66)
(d.d. 10 oktober 2019)

Nummer
3565

Onderwerp
Beantwoording Statenvragen 3565 van GL VVD PvdD 50 PLUS
CDAPvdA SP DENK D66 Handhaven Verbod Varend Ontgassen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In het voorjaar van 2019 heeft de VVD-fractie in de persoon van oud-Statelid de Vries al een aantal interessante vragen gesteld met betrekking tot ontgassingsinstallaties die het varend ontgassen van schepen moeten tegengaan. En wetende dat GS in de afgelopen periode hard heeft getrokken aan een landelijk verbod op varend ontgassen en als een van de eerste provincies een provinciaal verbod heeft ingevoerd.

Eind augustus is er een brief van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat¹ gekomen, waarin gesteld is dat er al sinds april niet meer varend mag worden ontgast in dichtbevolkte gebieden of bij bruggen en sluizen. Als criterium wordt gehanteerd, dat een gebied als dichtbevolkt wordt beschouwd indien er meer dan 200 inwoners per hectare zich minder dan 500 meter van de vaarweg bevinden. Aangezien het ontgassen enkele uren duurt, betekent dit dus dat er een lang stuk vaarweg benodigd is om volledig te kunnen ontgassen. Hieruit kan afgeleid worden, dat er in de gehele provincie Zuid-Holland niet varend ontgast mag worden.

1. *Is het College het eens met de stelling dat er zich in Zuid-Holland geen vaarwegen bevinden, waarop varend ontgast mag worden en varend ontgassen derhalve verboden is?*

Zo nee: op welke (stukken van) vaarwegen zou dit dan wel mogen?

Ja. Dit verbod op het varend ontgassen van benzeen en benzeen houdende verbindingen (met meer dan 10% benzeen) vloeit voort uit de Omgevingsverordening Zuid-Holland.

¹ Kamerbrief van 21 Augustus 2019 naar aanleiding van toezeggingen in het AO van 5 juni 2019; De vormgeving van de handhaving varend ontgassen in het najaar van 2019 en bepaling in welke gebieden een ontgassingsverbod geldt.

Bij het ontgassen kunnen kankerverwekkende stoffen, zoals benzeen, vrijkomen. Deze stoffen kunnen schadelijke effecten op de volksgezondheid hebben. Aldus omwonenden blijkt het ontgassen nog steeds te gebeuren, zonder dat wordt gehandhaafd. Een van de omwonenden is zelfs naar de rechter gegaan en die heeft de autoriteiten op de vingers getikt. Dit heeft geleid tot de volgende uitspraak: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2019:9812> Deze uitspraak in acht nemend hebben wij de volgende vragen:

2. *Herkent het College zich in het beeld, dat er niet of nauwelijks wordt opgetreden tegen varend ontgassen?*

Zo ja: wat is hiervan de reden?

Zo nee: hoe beoordeelt het College dan de uitspraak van de rechter?

Het verbod op varend ontgassen heeft een preventieve werking. In de praktijk zien we dat er meer compatibel en dedicatief wordt gevaren (vervoer van dezelfde stoffen), waardoor de noodzaak tot ontgassen is afgenomen. Tegelijkertijd is het repressief optreden ingewikkeld. De provincie Zuid-Holland heeft een dicht netwerk van zogenoemde e-noses langs de vaarwegen gerealiseerd. Daarmee kunnen wij ontgassende schepen signaleren.

In navolging van het opnemen van het provinciale verbod op varend ontgassen in de Omgevingsverordening Zuid-Holland is het "Handhavingsprotocol Varend Ontgassen. Afsprakenkader handhaving" opgesteld. Dit is een ambtelijk afsprakenkader wat ten ten grondslag ligt aan alle toezichts- en handhavingsacties gericht op varend ontgassen. Op ambtelijk niveau is dit protocol afgestemd met de landelijke eenheid en regionale eenheden van de politie en het Havenbedrijf Rotterdam.

Ook meldingen van derden worden op basis van het genoemde handhavingsprotocol afgehandeld door de omgevingsdiensten. Deze meldingen worden doorgegeven aan de landelijke uitvoerende diensten, zoals de landelijke politie, die de meldingen vervolgens verder kunnen afhandelen. Met het OM zijn afspraken gemaakt over het vervolgen van overtredingen. De provincie is ten aanzien van de handhaving afhankelijk van derden. In de praktijk blijkt de varende capaciteit van die derden beperkt. Wij zijn van mening dat de provincie Zuid-Holland ten aanzien van de handhaving van het verbod op varend ontgassen alles heeft gedaan wat redelijkerwijs van haar verlangd kan worden. Om die reden vinden wij de uitspraak van de Rechtbank Den Haag onterecht en hebben dan ook hoger beroep aangetekend tegen deze uitspraak.

3. *Hoeveel klachten en/of handhavingsverzoeken heeft de Provincie sinds het van kracht worden van het Provinciale verbod op varend ontgassen sinds 2015 ontvangen?*

Gaarne uitgesplitst per jaar!

Beantwoording van deze vraag vergt veel tijd van de omgevingsdiensten. Het antwoord zal op een later moment worden aangeboden, inschatting is dat dit voor 1 december 2019 kan zijn.

4. *Kan het College aangeven hoe vaak op basis van artikel 4.5.6 van PMV en artikel 3.48 van de Omgevingsverordening ontheffing is verleend voor het verbod op varend ontgassen (graag uitsplitsen per jaar sinds het van kracht worden van het provinciaal*

verbod op varend ontgassen)? Wat zijn de redenen (geweest) om ontheffing te verlenen?

Er zijn geen ontheffingen verleend voor het varend ontgassen van stoffen die onder het provinciale verbod vallen.

5. *Vindt het College dat het zonder ontheffing varend ontgassen strafbaar is en dat dat tot nul zou moeten worden teruggedrongen?
Zo nee: waarom niet?*

Overtreding van het verbod op varend ontgassen is strafrechtelijk gesanctioneerd op grond van de Wet Economische Delicten.

6. *Bestaat er al een handhavingsbeleid en ziet het College er naar aanleiding van de rechterlijke uitspraak reden toe om dit beleid te maken dan wel aan te scherpen, of is alleen naleving voldoende? Gaarne een toelichting!*

Zie beantwoording vraag (2)

7. *Is het College van plan om na de gerechtelijke uitspraak vaker op te treden tegen varend ontgassen?
Zo nee: waarom niet?
Zo ja: welke middelen staan de provincie hier ten dienste en welke worden ingeschakeld?*

Antwoord

De provincie zal in de periode tot het vervallen van het provinciale verbod op varend ontgassen het Handhavingsprotocol Varend Ontgassen blijven volgen. Dat houdt in dat elke melding van derden danwel signalering via het e-nose netwerk opvolging krijgt en waar mogelijk handhavend wordt opgetreden. Zoals ook aangegeven in de beantwoording van vraag 2 is de provincie daarbij afhankelijk van varende capaciteit van andere partijen.

Uiteraard moet naleving van verboden wel hand in hand gaan met de mogelijkheid voor schepen om hun ruimen schoon te kunnen maken. Hierover is ook een passage opgenomen in het huidige Collegeakkoord 'Elke Dag Beter':

"Onze inzet voor een schonere binnenvaart zetten we voort. We zijn tegen varend ontgassen en werken samen met de omgevingsdiensten, brancheorganisaties en rijksoverheid aan het landelijk verbod. We spannen ons in om de noodzakelijke infrastructuur voor ontgassen van binnenvaartschepen mogelijk te maken en stimuleren innovatieve technieken. Hiervoor willen we de aanbieders van ontgassingsinstallaties binnen de wettelijke kaders zoveel mogelijk ruimte bieden om de installaties in de praktijk te testen."

Er is op dit moment slechts een gering aantal ontgassingsinstallaties gebouwd, waar schippers volgens de regels gebruik van dienen te maken. Er zijn ook locaties aangewezen voor Stilliggend Ontgassen, waardoor dus een kleiner stuk vaarweg benodigd is. Helaas komen daar nog steeds gevaarlijke stoffen bij vrij en dan nog wel op dezelfde plaats. Je kunt dus verwachten dat de concentratie giftige stoffen op zo'n stilliglocatie vele malen hoger is.

8. *Kan het College aangeven waar en hoeveel locaties er op dit moment zijn in de Provincie Zuid-Holland en van welk type deze zijn? (Gesloten Ontgassysteem of Stilliglocatie).*

Gesloten installaties zijn installaties waar de dampen via een leiding of slang naar toe worden geleid en waarin ze vervolgens worden verwerkt of behandeld. Bij het bedrijf Rubis Terminal B.V. in Rotterdam Botlek is een gesloten ontgassingsinstallatie aanwezig met beperkte beschikbaarheid voor schepen van derden.

Bij verschillende andere bedrijven (zoals Shell) zijn dampverwerkingsinstallaties aanwezig maar die mogen alleen gebruikt worden voor activiteiten in het kader van hun eigen processen (waaronder het beladen en lossen van schepen). Deze installaties mogen niet gebruikt worden voor het ontgassen van schepen van derden. Daar is een speciale vergunning voor nodig. Momenteel heeft alleen Rubis terminal B.V. zo'n vergunning.

Op basis van de Havenverordening Rotterdam mogen in de Geulhaven twee schepen tegelijkertijd stilliggend ontgassen aan de boei. Er gelden beperkingen ten aanzien van de stoffen die stilliggend ontgast mogen worden.

Bij een gebrek aan capaciteit in de Geulhaven kan het Havenbedrijf Rotterdam een schip toestemming geven om te stilliggend te ontgassen aan boei 67 onder dezelfde voorwaarden als in de Geulhaven.

9. *Kan het College aangeven naar welke infrastructuur/oplossingen zij streven en op welke termijn? Op welke termijn voorziet het College dit te delen met de Staten?*

De Taskforce varend ontgassen, waarin vertegenwoordigers van de rijksoverheid, provincies (waaronder Zuid-Holland) en bedrijfsleven zitting hebben, is opgericht om het landelijke verbod op varend ontgassen voor te bereiden. Deze Taskforce heeft de onder andere de opdracht gekregen om voldoende infrastructuur voor gecontroleerde ontgassing beschikbaar te krijgen.

Vertegenwoordigers van de gemeente Rotterdam, het Havenbedrijf Rotterdam, de DCMR Milieudienst Rijnmond en de provincie zijn vertegenwoordigd in een soort mini-Taskforce die gericht is op de uitvoering van acties specifiek gericht op de Rotterdamse regio. Deze mini-Taskforce richt zich ook op de realisatie van een adequate infrastructuur voor gecontroleerd ontgassen.

10. *Wat is het Standpunt van het College omtrent Stilliggend Ontgassen? En zou vanwege de hogere concentraties van giftige stoffen op die locaties en rekening houdend met de volksgezondheid de eerder genoemde 500m-grens gehanteerd op Varend Ontgassen hier niet op van toepassing mogen zijn, maar minstens een veelvoud hiervan? Gaarne een toelichting!*

De Omgevingsverordening Zuid-Holland bevat alleen een verbod op varend ontgassen. Het 'stilliggend ontgassen' is daarmee vanuit die regeling niet verboden. In het kader van het ADN² zijn om redenen van veiligheid wel regels gesteld aan het ontgassen. Dit mag niet in de nabijheid van sluizen, inclusief hun voorhavens, onder bruggen of in dichtbevolkte gebieden plaatsvinden.

² ADN = Europese overeenkomst voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren

